

Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

2015/3055-27/FD III 5/GPN

29.04.2016

Vedrørende avhending av brukt og utrangert forsvarsmateriell

Jeg viser til brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen av 26. april 2016.

I mitt brev til komiteen den 21. april i år omtalte jeg saker vi følger opp i vårt løpende arbeid med å gjennomgå og vurdere avhendingsprosessene i forsvarssektoren. Vedlagt brevet var to rapporter utarbeidet av Forsvarsdepartementets internrevisjon med vedlegg. I tillegg til rapportene, henholdsvis Rapport om salg av F-5 jagerfly og Rapport om internkontroll i avhending av materiell, oversendte jeg en detaljert oversikt over departementets oppfølging av anbefalingene i sistnevnte rapport.

Begge rapportene ble initiert av Forsvarsdepartementet som en del av departementets oppfølging og forbedring av arbeidet med avhending i forsvarssektoren. Begge rapportene og departementets pågående arbeid med disse er tidligere gjort kjent for komiteen gjennom omtale i tidligere korrespondanse, i høringene og, hva gjelder rapporten om F-5 jagerfly, eksplisitt omtale i komiteens innstilling av 15. mars. Ingen av de to rapportene har avdekket misligheter. Rapportenes anbefalinger er dels implementert allerede og dels under implementering.

Rapport om salg av F-5 jagerfly

Den særskilte oppfølgingen av salget av to F-5 jagerfly var foranlediget av et eksternt tips om mulige misligheter. En foreløpig rapport om saken ble oversendt komiteen 14. oktober 2015, og denne rapporten var gjenstand for oppmerksomhet i høringen 27. november. I brev av 2. november 2015 og i høringen informerte jeg om at Forsvarsdepartementets internrevisjon ville fortsette sitt arbeid med denne saken, og at det ville bli utarbeidet en oppdatert og kvalitetssikret utgave av sluttrapporten fra revisjonen på bakgrunn av nye opplysninger i saken. I brev av 19. februar 2016 informerte jeg komiteen om at den endelige rapporten var ventet å foreligge innen utgangen av mars. Informasjonen om det pågående arbeidet var eksplisitt nevnt i komiteens merknader i innstillingen og at ettersendelse av den endelige rapporten forutsetningsvis måtte finne sted etter komiteens avgivelse 15. mars, slik komiteen selv har lagt til grunn, jf. innstillingens punkt 1.3.5:

«I brev av 18. februar 2016 fra komiteen til forsvarsministeren viste komiteen til forsvarsministerens brev av 2. november 2015, der det ble opplyst at det på bakgrunn av nye opplysninger ville bli utarbeidet en ny rapport om avhending av de to F-5 jagerflyene, og at rapporten ville bli oversendt komiteen. Av hensyn til det pågående arbeidet med en innstilling til Stortinget, ba komiteen opplyst om det vil bli utarbeidet en slik rapport og når den i så fall kan forventes å foreligge. Komiteen ba også om å bli gjort kjent med eventuelle nye relevante opplysninger i tilknytning til sakskomplekset. I svarbrev datert 19. februar 2016 opplyste forsvarsministeren at ny rapport om avhending av F-5 jagerflyene fra Forsvarets internrevisjon skulle ferdigstilles innen utgangen av mars, og at den da ville bli oversendt komiteen.»

Internrevisjonens arbeid med F-5 rapporten ble avsluttet 11. april 2016, og det ble samtidig bekreftet at internrevisjonens anbefalinger i den endelige rapporten var ivarettatt gjennom departementets arbeid med den foreløpige rapporten, oversendt komiteen 14. oktober 2015. Rapporten ble deretter oversendt komiteen, som varslet. Jeg gjør for ordens skyld oppmerksom på at den endelige rapporten også er sendt til Økokrim, slik den foreløpige rapporten ble.

Rapport om internkontroll i avhending av materiell

Internrevisjonens undersøkelser av internkontroll ved avhending av materiell var én del av det omfattende oppfølgingsarbeidet departementet har iverksatt for å vurdere om vi har hensiktsmessige rutiner for avhending i forsvarssektoren. Metodikken internrevisjonen brukte, var blant annet å gjennomgå tidligere avhendingsprosesser for å belyse ulike sider ved rutiner og internkontroll. Sakene om donasjon av måltider til Ukraina og termineringen av styrkebidraget i Afghanistan ble identifisert som eksempler hvor det var forbedringspotensial i arbeidet med avhending i sektoren.

Komiteen ble informert om at Forsvarsdepartementets internrevisjon var gitt i oppdrag å se på hvorvidt departementet og Forsvaret har hensiktsmessig internkontroll i avhendingen av materiell gjennom brev samt omtale i høringene 30. april og 27. november 2015. Det fremgikk blant annet i vedlegget til mitt brev av 14. september 2015 at internrevisjonens rapport om internkontroll i avhendingen var ventet ferdigstilt i løpet av de nærmeste ukene. Det fremgikk også at rapporten deretter ville bli overlevert departementsråden og at eventuelle nødvendige forbedringstiltak ville bli identifisert og implementert.

Jeg opplyste igjen i høringen 27. november at departementet på det tidspunkt hadde mottatt internrevisjonens rapport, og var i ferd med å gjennomgå materialet for å vurdere hvilke forbedringstiltak som eventuelt måtte implementeres.

I referatet fra høringen den 27. november 2015, står det:

«Som jeg sa i forrige høring, ble Forsvarsdepartementets internrevisjon gitt i oppdrag å se på hvorvidt departementet og Forsvaret har hensiktsmessig internkontroll over avhending av materiell. Departementet gjennomgår i disse dager materialet fra internrevisjonen for å vurdere hvilke forbedringstiltak som må implementeres. Dette er et svært viktig arbeid.»

Komiteen kommenterte ikke departementets pågående arbeid i sin innstilling av 15. mars.

Komiteen stiller spørsmål ved tidsbruken rundt behandlingen av internrevisjonens rapport. Da komiteen mottok F-5-rapportens førsteutkast 14. oktober 2015, kom det kritiske

kommentarer til at rapporten var sendt komiteen før den var ferdigbehandlet. Jeg valgte derfor å ferdigbehandle rapporten om internkontroll i avhending av materiell i departementet før oversendelse til komiteen.

Rapporten ble overlevert fra internrevisjonen til departementsråden 23. november 2015, og ble 3. desember oversendt ansvarlig fagavdeling i Forsvarsdepartementet for kvalitetssikring av rapporten, vurdering av anbefalinger og utarbeiding og implementering av eventuelle nye tiltak. Da rapporten ble overlevert til departementsråden, presiserte internrevisjonen at rapporten ikke var behandlet i Forsvarsdepartementet.

Rapporten ble i desember 2015 sendt Riksrevisjonen i henhold til de prosedyrer som gjelder ved utarbeidelse av rapporter fra internrevisjonen. Rapporten ble i samme måned også sendt forsvarssjefen.

I januar 2016 utarbeidet ansvarlig fagavdeling nye retningslinjer for materiellforvaltning i forsvarssektoren, og departementet utarbeidet deretter interne samhandlingsprosedyrer i tråd med rapportens anbefalinger. I februar 2016 gav departementet underliggende etater presiserte oppdrag i forbindelse med behandlingen av rapportens tiltak. For å følge opp disse oppdragene, og for å sikre implementeringen av tiltakene i underliggende etater, ble det gjennomført en rekke oppfølgingsmøter i perioden mars-april 2016.

Som internrevisjonens rapport påpeker, var flere av rapportens anbefalte tiltak allerede iverksatt før revisjonen var avsluttet. Det var imidlertid behov for et videre arbeid for å evaluere hvor effektive tiltakene var. Dette har vært en sentral del av saksbehandlingen. Enkelte av tiltakene er fortsatt under implementering og oppfølging i departementet og i etatene.

Siste del av departementets behandling av rapporten var implementering av forbedringstiltakene overfor etatene i forsvarssektoren. Dette ble formalisert 15. april i år gjennom presiseringer, endringer og tillegg (PET) nr. 21 til iverksettingsbrev til forsvarssektoren for langtidsperioden 2013–2016. Jeg ble samme dag presentert en oppsummering av rapporten og departementets oppfølgingsarbeid av denne.

Rapporten avdekket ingen misligheter og ga derfor ikke grunnlag for oversendelse til Økokrim. Verken i rapporten eller i departementets behandling av denne har det fremkommet opplysninger som ble vurdert å være av en slik art at komiteen måtte underrettes før den var ferdig behandlet. Da jeg ved flere anledninger i høringer og brev har varslet komiteen om internrevisjonens arbeid og Forsvarsdepartementets behandling, fant jeg det naturlig at også denne rapporten ble oversendt komiteen så snart den var ferdigbehandlet. Både rapporten om salg av F-5 jagerfly og rapporten om internkontroll i avhending av materiell ble gjort offentlig tilgjengelig på våre nettsider 22. april.

Avslutning

Oversendelsen av disse to rapportene som vedlegg til mitt brev av den 21. april er en del av mitt arbeid med å informere komiteen. Dette materialet ble ferdigbehandlet etter at komiteen hadde avgitt sin innstilling. Jeg har forståelse for at det anses uheldig at komiteen mottar et så omfattende materiale etter at innstilling er avgitt, og så kort tid før Stortinget behandler

saken. På den annen side mente jeg at det ikke ville være riktig å avvente oversendelsen av nylig ferdigstilt materiale til etter Stortingets behandling.

Jeg understreker at departementets oppfølgende behandling av rapporten om internkontroll i avhending av materiell har vært rettet inn mot å sikre en god og helhetlig gjennomføring av viktige tiltak for å forbedre avhendingsprosessene i forsvarssektoren. Mitt brev til komiteen av 21. april hadde som formål å gi et mest mulig oppdatert og etterrettelig bilde av dette.

Med hilsen

Ine Eriksen Søreide